

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
DEPARTMENT OF HEALTH SERVICE SUPPORT

กองสุขศึกษา กลุ่มสื่อสารสุขภาพ
คู่มือการปฏิบัติงานกระบวนการพัฒนาชุดความรู้/กิจกรรมการเรียนรู้/การสื่อสาร
ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ
รหัสกระบวนการงาน SP- HSS-Hed-M-05

ผู้รับผิดชอบ

(นางสาวทิวาพร กลมกล่อม)

ตำแหน่ง

หัวหน้ากลุ่มสื่อสารสุขภาพ

ทบทวนโดย

(นายชาญยุทธ พรหมประพัฒน์)

ตำแหน่ง

ผู้อำนวยการกองสุขศึกษา

อนุมัติโดย

(.....(นายถาวรวัฒน์ ปานเกตุ).....)

ตำแหน่ง

รองอธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

ฉบับที่ ๐๑

แก้ไขครั้งที่ ๐๐

วันที่บังคับใช้ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๐

สถานะเอกสาร ควบคุม

เอกสารฉบับนี้เป็นสมบัติของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

ห้ามนำไปใช้ภายนอก หรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง กระบวนการงาน “พัฒนาชุดความรู้/กิจกรรมการเรียนรู้/การสื่อสาร ในการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ”		
	เอกสารเลขที่ SP-HSS-Hed-M-๐๕	แก้ไขครั้งที่....	ฉบับที่
	วันที่บังคับใช้ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๐	หน้า ๑	ของ

สารบัญ

หัวข้อ

หน้า

1. วัตถุประสงค์
2. ฝั่งกระบวนการทำงาน
3. ขอบเขต
4. ความรับผิดชอบ
5. คำจำกัดความ
6. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน
7. กฎหมาย มาตรฐาน และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
8. การจัดเก็บและเข้าถึงเอกสาร
9. ระบบการติดตามและประเมินผล

บันทึกการประกาศใช้

แก้ไขครั้งที่	วัน เดือน ปี	รายละเอียดการแก้ไข

1. วัตถุประสงค์

คู่มือกระบวนการพัฒนาชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอกระบวนการ อันมีที่มาจากการ ถอดบทเรียนการดำเนินงานการสื่อสารเพื่อสร้างการรู้เท่าทันสื่อด้านสุขภาพที่กองสุศึกษาได้จัดทำขึ้น เพื่อให้เป็นชุดจัด กิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเครือข่ายและกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงาน

ทั้งนี้ การพัฒนาชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพในมิติการ สื่อสารสุขภาพ เป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การคุ้มครองผู้บริโภคด้านข้อมูลข่าวสารสุขภาพอันเป็นการ เสริมสร้างการรู้เท่าทันสื่อ โดยเฉพาะสื่อรูปแบบใหม่ (New Media) ให้กับเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นผู้ใช้สื่อ เสพสื่อ และ สร้างสื่อโดยตรง เพื่อให้มีความรู้และทักษะในการเข้าถึง เข้าใจ วิเคราะห์ ประเมินและใช้สื่อและเนื้อหาที่เหมาะสม อย่างสร้างสรรค์

เอกสารฉบับนี้เป็นสมบัติของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ห้ามนำไปใช้ภายนอก หรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง กระบวนการงาน “พัฒนาชุดความรู้/กิจกรรมการเรียนรู้/การสื่อสาร ในการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ”		
	เอกสารเลขที่ SP-HSS-Hed-M-๐๕	แก้ไขครั้งที่....	ฉบับที่
	วันที่บังคับใช้ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๐	หน้า ๒	ของ

2. ผังกระบวนการงาน

กระบวนการงาน “พัฒนาชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้”

ลำดับ	กระบวนการงาน	มาตรฐาน เวลา(วัน.)	ข้อกำหนดของ กระบวนการ	ผู้รับผิดชอบ
๑	พัฒนาชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			เจ้าหน้าที่ ๔ คน
๒	ศึกษาข้อมูล เอกสาร ข้อมูลวิชาการที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและต่างประเทศ ศึกษาสภาพปัญหา ความ ต้องการ ความคิดเห็น	๑๕		เจ้าหน้าที่ ๔คน
๓	รวบรวมผล/สร้างและพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมฯ ยกร่างเนื้อหา ประชุมปฏิบัติการ พิจารณาร่างฯ	๑๕		เจ้าหน้าที่ ๔ คน
๔	จัดทำต้นแบบคู่มือการจัดกิจกรรมฯ ออกแบบและ จัดทำต้นร่าง สำเนาร่างคู่มือ การจัดกิจกรรมฯ ทดสอบ ประสิทธิภาพ	๒๐		เจ้าหน้าที่ ๔ คน
๕	ปรับปรุงแก้ไข	๗		เจ้าหน้าที่ ๔ คน
๖	ผลิตและเผยแพร่แก่ภาคีเครือข่ายและกลุ่มเป้าหมาย	๑๕		เจ้าหน้าที่ ๔ คน
๗	กลุ่มเป้าหมายนำไปใช้	๓๐		เจ้าหน้าที่ ๔ คน
๘	ประเมินประสิทธิผลของการใช้ชุดการเรียนรู้	๓๐		เจ้าหน้าที่ ๔ คน
๙	สะท้อนผลการประเมิน/เพื่อปรับปรุง พัฒนา	๑๕		เจ้าหน้าที่ ๔ คน
๑๐	รายงานผล	๗		เจ้าหน้าที่ ๔ คน

เอกสารฉบับนี้เป็นสมบัติของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ห้ามนำไปใช้ภายนอก หรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง กระบวนการ “พัฒนาชุดความรู้/กิจกรรมการเรียนรู้/การสื่อสาร ในการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ”		
	เอกสารเลขที่ SP-HSS-Hed-M-๐๕	แก้ไขครั้งที่....	ฉบับที่
	วันที่บังคับใช้ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๐	หน้า ๓	ของ

3. ขอบเขต

กระบวนการพัฒนาชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญกับผู้เรียนหรือกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก เนื่องจากการมีการสำรวจความต้องการก่อนการสร้างและพัฒนาชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนหรือกลุ่มเป้าหมายหลัก

ดังนั้น ขอบเขตที่ใช้ในการพัฒนาชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงมุ่งเน้นไปที่กระบวนการแบบมีส่วนร่วมของผู้เรียนหรือกลุ่มเป้าหมาย อันเป็นการสะท้อนความต้องการที่แท้จริง รวมถึงสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนเอง โดยมีขอบเขตดังนี้

3.1 กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินการอย่างมีระบบ

3.1.1 การศึกษาสภาพและความต้องการของผู้เรียนหรือกลุ่มเป้าหมาย

3.1.2 ออกแบบและพัฒนารูปแบบสื่อ กิจกรรม จุดเน้นและประเด็นสำคัญในการจัดกระบวนการ

3.1.3 ทดสอบประสิทธิภาพของการปฏิบัติตามคู่มือ

3.1.4 ปรับปรุงแก้ไข

3.1.5 เผยแพร่และทดลองใช้

3.1.6 ประเมินประสิทธิผลการใช้

3.1.7 ปรับปรุงเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์

3.2 ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อเป็นมาตรการในการปฏิบัติ คือ เป็นสาระที่บ่งบอกเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อแก้ไข ซึ่งมีแนวทางจะต้องมีรูปธรรมในการปฏิบัติที่ชัดเจน ปฏิบัติได้ง่าย

4. ความรับผิดชอบ

1) ผู้อำนวยการกองสุศึกษา

1. การเผยแพร่ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. ความพึงพอใจของผู้รับบริการ

2) หัวหน้ากลุ่มสื่อสารสุขภาพ มีหน้าที่ในการควบคุมกำกับ กระบวนการพัฒนา ผลิตและเผยแพร่ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3) เจ้าหน้าที่นักวิชาการเผยแพร่ระดับปฏิบัติการและระดับชำนาญการ มีหน้าที่

1. วางแผนการดำเนินงานพัฒนาชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. ดำเนินงานทุกขั้นตอนตามแผนให้เกิดความสำเร็จ

3. ประเมินผล ติดตาม ปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4. ประชาสัมพันธ์ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4) นักวิชาการที่เกี่ยวข้องในกองสุศึกษา มีหน้าที่สนับสนุนในการเผยแพร่และให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่กลุ่มลูกค้า

5. คำจำกัดความ

การเรียนรู้ (Learning) หมายถึง กระบวนการที่บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การพัฒนาความคิดและความสามารถ โดยอาศัยประสบการณ์และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม

ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ เครื่องมือที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ ตั้งใจเรียน และเกิดการเรียนรู้ขึ้น การเรียนของผู้เรียนจะไปสู่จุดหมายปลายทาง คือ ความสำเร็จในชีวิต หรือไม่เพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการจัดการเรียนรู้ที่ดี

เอกสารฉบับนี้เป็นสมบัติของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ห้ามนำไปใช้ภายนอก หรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง กระบวนการ “พัฒนาชุดความรู้/กิจกรรมการเรียนรู้/การสื่อสาร ในการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ”		
	เอกสารเลขที่ SP-HSS-Hed-M-๐๕	แก้ไขครั้งที่....	ฉบับที่
	วันที่บังคับใช้ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๐	หน้า ๔	ของ

ของผู้สอน หรือผู้สอนด้วยเช่นกัน หากผู้สอนรู้จักเลือกใช่วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมแล้ว ย่อมจะมีผลดีต่อการเรียน ของผู้เรียนดังนี้คือ

๑. มีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมที่เรียนรู้
๒. เกิดทักษะหรือมีความชำนาญใน เนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมที่เรียนรู้
๓. เกิดทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน
๔. สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
๕. สามารถนำความรู้ไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมต่อไปอีกได้

6. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๑) ศึกษาข้อมูล

๑.๑ ศึกษาเอกสาร ข้อมูล วิชาการที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

๑.๒ ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ ข้อมูลความคิดเห็น สถานการณ์ พฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงผู้เกี่ยวข้อง

๑.๓ รวบรวมผลการศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบชุดการเรียนรู้ฯ

๒) การสร้างและพัฒนาชุดการเรียนรู้ฯ

๒.๑ ยกร่างเนื้อหาที่นำมาใช้ในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ฯและทำการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ฯ

๑

๒.๒ ประชุมปฏิบัติการพิจารณาร่างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ฯ

๒.๓ จัดทำต้นแบบชุดการเรียนรู้ฯ/และอุปกรณ์การเรียนรู้ฯ และสำเนาชุดการเรียนรู้ฯ

๒.๓.๑ ออกแบบและจัดทำต้นร่าง

๒.๓.๒ สำเนาร่างชุดการเรียนรู้ฯ

๒.๔ ทดสอบประสิทธิภาพต้นแบบชุดการเรียนรู้ฯ

๒.๔.๑ ทดลองใช้ต้นแบบชุดการเรียนรู้ฯในพื้นที่เป้าหมาย

๑.๔.๒ ติดตามประเมินผลการทดลองใช้ต้นแบบชุดการเรียนรู้ฯ

๑.๔.๓ สรุปผลการทดลองใช้ต้นแบบชุดการเรียนรู้ฯ

๒.๕ ปรับปรุงแก้ไข ต้นแบบชุดการเรียนรู้ฯ

๒.๖ ผลิตและเผยแพร่ชุดการเรียนรู้ฯสนับสนุนการดำเนินงานของภาคีเครือข่ายกลุ่มเป้าหมาย

๓) ประเมินประสิทธิผลของการใช้ชุดการเรียนรู้ฯ

๓.๑ พัฒนาเครื่องมือในการประเมิน

๓.๑.๑ ดำเนินการจัดทำเครื่องมือในการประเมิน

๓.๑.๒ ลงพื้นที่ทดสอบประสิทธิภาพเครื่องมือในการประเมิน

๓.๑.๓ จัดพิมพ์เครื่องมือ/หรือแบบในการประเมิน

๓.๒ ประเมินประสิทธิผลการใช้ชุดการเรียนรู้ฯ ๔ พื้นที่/กลุ่มเป้าหมาย

เอกสารฉบับนี้เป็นสมบัติของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ห้ามนำไปใช้ภายนอก หรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง กระบวนการ “พัฒนาชุดความรู้/กิจกรรมการเรียนรู้/การสื่อสาร ในการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ”		
	เอกสารเลขที่ SP-HSS-Hed-M-๐๕	แก้ไขครั้งที่....	ฉบับที่
	วันที่บังคับใช้ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๐	หน้า ๕	ของ

- บันทึกข้อมูล

๓.๓ ประเมินประสิทธิผลการใช้ชุดการเรียนรู้ฯ

๓.๔ สรุปผล

๓.๕ จัดพิมพ์รายงานสรุป/ปรับปรุง

7. กฎหมาย มาตรฐาน และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

7.1 กฎหมาย กฎ ระเบียบ คำสั่งและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

7.1.1 พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มาตรา 25(1)

7.1.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพแห่งชาติ 2553

7.1.3 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารราชการ 2540

7.2 เอกสารอ้างอิงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

7.2.1 ร่างแผนยุทธศาสตร์การคุ้มครองผู้บริโภคด้านข้อมูลข่าวสารและความรู้สุขภาพ

7.2.2 ชุดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ ในมิติการสื่อสารสุขภาพ “การรู้เท่าทันสื่อในกลุ่มเด็กและเยาวชน”

8. การจัดเก็บและเข้าถึงเอกสาร

8.1 การจัดเก็บ

ชื่อเอกสาร	รหัสเอกสาร	สถานที่เก็บ	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา
1. ร่างแผนยุทธศาสตร์ การคุ้มครอง ผู้บริโภคด้านข้อมูลข่าวสารและ ความรู้สุขภาพ	-	ห้องสมุด กองสุขศึกษา ชั้น 9	กลุ่มสื่อสารสุขภาพ	2558 ถึง ปัจจุบัน
2. การจัดการสื่อสารเพื่อพัฒนา พฤติกรรมสุขภาพ	-	ห้องสมุด กองสุขศึกษา ชั้น 9	กลุ่มสื่อสารสุขภาพ	2558 ถึง ปัจจุบัน
3. ผลการเฝ้าระวังข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ด้านสุขภาพทางสื่อ สาธารณะ ปี 2557-2558		ตู้เก็บเอกสาร ชั้น 4	กลุ่มสื่อสารสุขภาพ	2557- 2558
4. ผลการเฝ้าระวังพฤติกรรมสุขภาพ ปี 2557และ2558		ตู้เก็บเอกสารชั้น 4	กลุ่มสื่อสารสุขภาพ	2557- 2558
5. ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			กลุ่มสื่อสารสุขภาพ	2560

8.2 ผู้มีสิทธิ์เข้าถึง

เอกสารเลขที่ 1 - 5 เจ้าหน้าที่และบุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงเอกสารได้โดยไม่จำกัดสิทธิ์

9. ระบบการติดตามและประเมินผล

9.1 ตัวชี้วัด

9.1.1 เติบโตปริมาณ จำนวนการผลิตและเผยแพร่

9.1.2 เติบโตคุณภาพ ผลประเมิน

9.2 เกณฑ์การวัด

เอกสารฉบับนี้เป็นสมบัติของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ห้ามนำไปใช้ภายนอก หรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต

คู่มือการปฏิบัติงาน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	เรื่อง กระบวนการ “พัฒนาชุดความรู้/กิจกรรมการเรียนรู้/การสื่อสาร ในการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ”		
	เอกสารเลขที่ SP-HSS-Hed-M-๐๕	แก้ไขครั้งที่....	ฉบับที่
	วันที่บังคับใช้ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๐	หน้า ๖	ของ

9.2.1 เชิงปริมาณ จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่นำไปใช้

9.2.2 เชิงคุณภาพ ความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย

9.3 กลวิธีในการติดตามประเมินผล

9.3.1. กลวิธีเข้าถึงตัวชี้วัด จากผลการรายงาน